

TELEGRAFUL ROMAN.

ăpare Marția. Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Escrierea de concurs

la școlile noastre populare pentru posturile de învățători.

(Doi articoli.)

II.

Te cuprinde un simțământ de compătimire față de învățătorii provisorii tractuali, cari tòmna trebuie se bată pe la ușile protopresbiterului, spre a-i denumi în una sau alta comună ca să nu rămână pe stradă. Urmarea e, că veți pre un învățător funcționând în câte 4—5 comune, — succesive câte un an. Învățătorii provisorii devin ca și nesce obiecte mobile, pre cari le strămută în odae după plac. Pre basa șematismului învățătoresc din calendarul archidieceșan am studiat cestiunea, și chiar în tracte cu ómeni tineri în frunte — am aflat, că mai mulți învățători sunt stramutați în fiecare an după plac.

Acésta strămutare e o plagă pentru progresul în școlă, și nu pôte se producă decât indiferentism la popor față de școlă. Strămutarea nemotivată e o rușine pentru cel ce o eșecută. Pentru-că dacă un învățătoriu nu e apt pentru școlă din comuna X. nu va fi apt nici pentru altă școlă. Érá dacă e apt pentru școlă A, atunci strămutarea nu ar trebui să se întemple și dacă se întâmplă trebuie să fie la mijloc resóne de multe ori de neaprobate. Dedarea de a vedé pre învățătoriu serv plecat și la dispozițiune ar trebui să încete — unde mai esistă.

Considerațiunile și interesele personale ar trebui lăsate la o parte, când e vorba de instituirea unui învățătoriu.

Ori care ar fi cauza neescrierii de concurs la timp, culpabil la locii prim e oficiul ppsc; de óre-ce e știut că în lipsă de bani, când nu i se subștern la timp pôte se escrie concurs

ex offó. Trebuie deci numai voință firmă. Ne escriera concursului e împreunată cu multe urmări rele și în detrimentul școlii.

Mai întâiu e în detrimentul instrucțiunii, dacă la începutul anului școlar — în 1 Septembrie nu are cine să instrueze elevii. — Venim în conflict mai întâiu cu însuși „statutul organic“ a cărui §§ relativi la instituirea nu se mai pot eșecuta nici prin sinod nici prin Ven. Cons. Legea devine illusorie, când un drept nu se pôte eșecia cu tótă plenitudinea sa. Unde mai pôte avé loc protestul? Unde pôte să mai escrie forul superior dreptul de a anula o alegere ilegală, când actele se subștern prin Septembrie?

O altă urmare e, că venim în conflict cu organele administrative politice cărora trebuie să le trimitem date școlare și absențiile nelegitimate, și de unde să le trimiteți când școlă nu funcționează?

Nescriindu-se concursul la timp, învățătorii provisorii sunt ținuți în cea mai mare nesiguranță, față de venitorul lor, și nu șcie, unde va fi denumit ori ales.

Mai vine apoi la mijloc și anomalia, că fiind cineva ales în două locuri — o școlă trebuie să rămână fără învățătoriu — până la căpétuirea altuia.

Ar fi deci timpul, ca normativul școlar să se eșecute cu rigóre! Escrierile de concurs și alegerile să se eșectuésă până la finea lui Iuliu, rămânând numai ca în August Ven. Cons. se pótă aproba alegerile, eventual se facă denumirile necesari în deplină libertate.

Înainte de a încheia aceste șire voi să amintesc un abus ce se face cu darea atestatorilor de conduită învățătorilor. S'a esperiat, că mulți directori școlari fie pentru a scăpa de învățătoriu, fie că din curtuosie estradau atestat de conduită, cât numai se pôte de esagerat și preste tot

nemeritat. Acesta e un păcat neiertat, și ne seducem noi pre noi, deórece în urma concursului, judecând după atestatele de conduită, nu mai poți alege ce e bun, din ce e réu. Se i-se dea învățătoriu atestat de conduită precum a meritat, și astfel cu ocașionarea alegerilor, ne vom șci orienta, cui să dăm votul nostru.

Cerem deci în interesul școlii: concurse la timp, érá pentru învățătorii atestate meritate; pentru-că nu cumva péra cea bună se cadă în gura celui nedemn; érá cea rea în gura celui demn.

Revista politică.

Alegerea presidentului republicii franceze, care era să se facă la tòmna, din incidentul regretabil cu fostul president Carnot este pusă pe astăzi Miercuri Dispozițiunile de observat la acésta alegere sunt următoarele:

Presidentul republicii se alege prin majoritatea voturilor a senatului lui și camerei deputaților întrunite în adunarea națională la Versailles. Pentru president nu e determinată etatea. El se alege sau realege pe 7 ani. *Urmasul unui president, care a repúșit nu se alege numai pe restul anilor, ci pe alți șapte ani.* Alegerea se face la apel nominal, fără a se ținé vre-o discuție.

Art. 7 dispune, că în cazul unei vacanțe prin mórte ori prin demisiune ambele camere pășesc îndată la alegere. În timpul vacanții este consiliul de ministrii împuternicit cu puterea eșecutivă. Adunarea națională se mârșinesce numai la alegerea presidentului.

Diarul „Hazánk“ légă mari speranțe de ținuta noului ministru de culte în cestiunea naționalităților. În numărul ce ne șosesce astăzi publică în loc de frunte un prim articol sub titlul:

Baronul Eötvös Loránd și presa națională română. După ce în introducere observă, că presa română a primit cu óre-care simpatie denumirea baronului Eötvös Loránd de ministru al instrucțiunii publice, dice între altele: „Că presa română primesce cu óre-care încredere pe Eötvös de ministru al instrucțiunii publice, este un fapt, care trebuie să constatăm cu un fel de simțământ plăcut. Chiar și acest mic grad de încredere îi ușuroază ministrului pozițiunea față de români. Nu numai românii, dar și noi trebuie să afirmăm, că politica guvernului de până acuma față de naționalități a fost incorectă!... Neghiobii birocrăției austriace ne-a făcut pe noi (magiarii) să urim limba și cultura germână; birocrăția instrucțiunii publice magiare face pedanteria sa stupidă naționalităților și în special românilor odiosă limba și cultura magiară. Înainte de tóte e necondiționat de lipsă, ca ministrul de instrucție să începă a și căștiga o cunoștință óre-care asupra mișcărilor românesce naționale și culturale. — Ministrul Csáky s'a ținut în rezervă sceptică față de ori și ce deșlășire de feiliul acesta. Mergea orbis înainte pe calea sa, fără de a fi avut măcar o idee, că ce efect vor avea instituțiunile sale din punctul de vedere al potiticeii de naționalități. Articolul se termină cu cuvintele: „cine nu ar recunósce óre astăzi, că cea mai grea misiune, care o are de a o implini în prima linie ministrul de instrucțiune publică este: cestiunea națională română.“

Contele Goës, noul president al Bucovinei a luat în 21 Iunie conducerea guvernului țării. În aceeași zi a visitat pe Metropolitul Dr. Silvestru Morariu, pe mareșalul Lupul, membrul comitetului țării baronul Nic. Mustatza, primarul de Kochanowski etc... Ziua următoare au avut loc re-

FOITA.

Documente pentru limbă și istorie.

(Urmare).

Punctul III.

De robotele și slujbele slujbașilor.

§. 1.

Tot slujbașul, care are o sesie întregă, pe fiescecare săptămână o di dela răsăritul sórelui până la sfîșit împutând întru aceea venit și mers, și scoțend sórele (ciasurile) de pășune și de adăpat cu două vite și cu al séu car, ér la arătură cu patru vite, al séu plug sau grapă a lucra va fi datoriu; sau în loc de lucrul cu boi două țile cu palmile a da în tótă săptămâna va fi datoriu, o robotă cu două vite totdeuna pentru două cu palmile viind de a se împuta.

Mai încolo mai sus însemnatul a vitelor număr în două a-l împărți, și așa pe slujbaș a îndoi lucrul nu va fi slobod, de cumva nu prin vina sa, sau prin lenie spre păgubirea domnului sau mai puține marhe de jug va ținé, sau mai cu mic număr de vite de jug la robote să va ivi, și dobitocul seu îl va prinde cu altul din lipsa vinei sale. Er fiind că la arătura cu patru vite un om nu e destul, pentru aceea în fiesce-care întemplantare a îndoitei robote de arat cu patru marhe slujbașul doi ómeni, unul spre tot lucrul harnic, și altul spre mánarea boiler destoinic a da va fi datoriu; și pe acestia amédoi numai la

plug, și nu la alte lucruri a-i aplica va fi slobod. Mai încolo din sine se înțelege, cumcă după căttimea jumătăților, pătrarelor, sau optarelor sesilor și hotărîtă spre o întregă sesie robotalicésă datorie vine de a scádea, ci totuși pentru fracția sau partea ce ar veni pe săptămână, ziua a o rumpă nu va puté, ci ce peste cât s'ar cádea pe săptămână într'o di s'ar petrece, aceea în căzuta a unui an detorie vine de a se împuta.

§. 2.

De cumva despre împutarea vremii în venit și întors, între domnul locului și iobagiu ar urma neînvoire, ofișiolatul varmegii, sau a scaunului va avé de a hotări, care vreme trebuie la acésta sau altă depártare a locului în robotă de a se lua în sus.

§. 3.

Mai încolo să îngádue, că dacă supusul la loc de jumătate de di, sau și mai depártat la robote a merge va trebui, mai nainte despre aceea făcându-i de șcire, ca spre cale și lucru să se pótă gáti, odată întru o lună în patru țile necurmat socotind în acea vreme mers și venit, la robote ori cu palmele, ori cu boi să se pótă ținé, în care întemplantare vara despre îndestulata pășune, érá érna despre sălășluirea trebuinciosă pentru supuși și ale lor marhe, domnul locului a avé grije va fi datoriu.

§. 4.

În depártarea de un cias sau ce e mai mult de 1½ de cias, în patru luni ale iernii: Novembre,

Decembre, Ianuaru și Februaru zarea de diminéta, și de séra spre mersul și întorsul slujbașilor dela robote așa să slujască ca domnului locului din răsărita sórelui până în sfîșit slujbă cu fapta să se dea, érá în celelalte luni în slujba ce vine din răsărit până la apusul sórelui de a se face și mersul și venitul să se socotésă.

§. 5.

În vremea cósei și a secerii robotele atât cu vite, cât și cu palmile îndoit adecă de două-ori în săptămână pot a se pofți, însă așa, ca următoarea săptămână supușilor totdeuna slobodă să rămâe. Eară acésta îndoită a robotei peste săptămână pof-tire așa trebuie să fie întocmită, ca slujtoriu cu moșie întregă, ce e mai mult o zi cu vitele și două cu palmele să plinésă. Și fiindcă colonul (slujbașul) cel cu jumătate de moșie numai jumătate de zi cu vitele, sau o zi cu palmele, cel cu un pătrar de moșie a patra parte a zilei cu vitele, sau jumătate de zi cu palmele a sluji ar fi datoriu, și așa acești slujbași numai proporționalicésca sa slujbă a o îndoi vor fi datori, totuși și întru acésta întemplantare precum mai sus §. 1. sau zis, slujba întregii zile a o rumpe nu va fi slobod, ci se va socoti ce va întrece în căttimea slujbei pe an căzutei, acésta socotélă întindându-se și la robotăș cu a opta parte din moșie. Érá slujtorii cei cu căsi sau șelerii, precum și cei-ce n'au a sa casă, sau subșelerii spre îndoita slujbă de robote a se îndatori nici într'un chip nu se vor puté.

(Va urma.)

ceptiunile la contele Goës. I. P. S. Metropolitul împreună cu întreg consistoriul a binevenat pre noul conducător cerându-i ocrotirea bisericii gr. or. Noul șef mulțămînd Eminenței sale a disp. că nu va întrelăsa de a urmări cu deosebită atențiune interesele îndreptățite ale bisericii gr. or. care sunt de mare importanță în Bucovina. În aceeași zi noul șef a vizitat pre consulul regal al României dl St. Stamatiade, consulul imperial rusesc și pe rectorul universității.

* *

După cum se anunță din isvor oficios, guvernul speră, că ulterioarele proiecte de reformă bisericească, a căror desbatere s'a început în dietă, în decurs de o săptămână vor fi rezolvate așa, că la 2 Iulie dieta va putea să ia vacanță. Matriculele de stat guvernul voescă să le pună în aplicare încă cu începutul anului viitor.

* *

Scirile ce sosesc din Sicilia devin din zi în zi mai grave și mai amenințătoare, în ciuda desmințirilor ce guvernul italian le adresază diarelor străine prin agențiile oficioase.

Crisa agrară este mai acută ca ori când, ceea ce nu e nici cum de mirare de ore ce nimic nu s'a făcut pentru înlăturarea ei.

„Independance belge“ tratând această cestiune dize:

Dl Crispi s'a mărginit să proclame starea de asediu și să facă să se condamne în mod sumar de către tribunalele militare preinșii făcători de desordine, pe când se scia dora în Roma că răscolă din Decembre se născuse din cauza adâncii mizerii a populațiilor de la țară și constituiau o protestare contraintruzirii autorităților. Lucrul cel mai urgent a fost uitat, adică măsurile administrative și economice pe cari le reclaman de mult timp nenocitele populații ale insulei; dl Crispi s'a mulțămînt a face politică și încă rea, de ore ce n'a isbutit să facă să se accepte proiectele financiare ale guvernului și de ore ce, pe de altă parte procesele politice pe cari le-a ordonat și urmarit cu o rigore extremă au provocat în totă Italia o mișcare de indignare și de protestare.

Cestiunea română.

(Interviewuri din „P.-Naplo.“)

În nrul din 12 Iunie a. c. al lui „P.-Naplo“ s'afă publicate interviewurile mai multor magiari din Brașov, și Zernesci și jur. Cei mai mulți din ei au dat raportorul răspunsuri, din cari se vede ura, ce o au ei față de românii, în mijlocul căror trăesc și totodată puțină cunoștință a cauzei și

a referințelor române. Dăm mai la vale în extras aceste interviewuri, reproducând în traducere pasagele mai caracteristice din ele.

Dr. Benedek Artur,

prim-pretore în Bran comit. Făgărașului.

„Românii nu vor fi îndestulți nici când și cu nimic. Dacă le va merge bine sau rău, totdeauna se vor plânge și totdeauna vor avé presensiuni. Așa dar trebuie ținuti în frâu; această este politica cea mai corectă față de ei. Asupra preoților și învățătorilor trebuie întărită apăsarea administrativă.

„Repet, că dacă nu le împlinim toate pretenșiunile, nu se îndestulesc cu nimic. Aci e hotarul României libere, pôte trece cine vrea și ei totuși rămân aci. E clar, că scopul lor este a se alătura la România dimpreună cu teritoriul.

După ce dize, că asemănarea românilor cu polonii nu e potrivită și după ce se laudă, că el ca cel dintăiu prim-pretore magiar în Bran, are în odaia sa chipul lui Kossuth și pe casă arborază din când în când stindardul magiar, își exprimă părerea, că ar fi bine ca în toate comunele să se arboreze steguri naționale magiare la sărbători patriotice, încheind:

„Ca să vadă valachul, că colorile stindardului magiar domnesc în patria această“.

Orlowsky Gyula.

prim-forestierul orașului Brașov.

Acesta e necăjit, că în Brașov dominază sașii și că foia lor „Kronstädter Zeitung“ atacă mereu pe magiari, apoi continuă:

„De altcum despre o mișcare românească în comitatul Brașovului nu se prea pôte vorbi, din cauză, că aici dominază sașii. Dar dacă românii se mișcă, sașii o trec cu vederea această, poliția nu se arată. La Cluș, la procesul Memorandului au mers la vre-o 150, cu stindarde române, cântând „Sus române“, fără ca cineva să le aibă grija.

Koós Ferencz.

consilier regesc, inspectorul pensionat al comitatului Brașov.

Scopul final al valachilor, cari sunt în majoritate în Ardél, e recăștigarea vechei autonomii a Transilvaniei, de care ei de altfel nici când nu s'au împărțășit.

După părerea mea dacoromanismul aci este o imposibilitate. România nu va veni nici odată în poziție de a ne cuceri ea singură fără ajutorul Rusiei, dar în cazul acesta Rusia și-ar păstra pentru sine părțile cucerite.

În iarna trecută s'a desbătut viu cestiunea ardelenescă în parlamentul din Bucuresci. Am cetit discursurile cu cea mai mare atențiune, și am vădut, că nici cei mai înflăcărați oratori n'au îndrăsnit să amintescă măcar despre cucerirea Transilvaniei.

Cetesc și diarele valache de aci, nici din acestea nu transpiră dorința de desmembrare.

Punctul de mănecare al lor e că, fiind încă din vechime Ardélul ocupat de romani și fiind românii urmașii acelora, supremația în Transilvania le compete românilor, căci ei nu privesc Transilvania de pământ magiar, ci de pământ strămoșesc românesc.

Convingerea mea sinceră e, că cestiunea valachă nu se mai pôte cocoloși, nu este iertat să se mai țină așa, din contră trebuie radical vindecată.

Țin de forțe la loc propunerea fișpanului din Făgăraș: de a se șterge censul separat și a se cassa legile separate din Transilvania. Trebuie să le dăm ocaziune valachilor să între în activitate și să mērgă în parlamentul magiar, atunci de sine va înceta comitetul din Sibiu, acest parlament separat al valachilor. Trebuie să le dăm teren mai mult românilor în comitate și în funcțiuni și atunci tineretul lor nu va fi silit a emigra în România, ca să continue cu agitațiile în contra noastră.

E cestiune de existență pentru România, ca să existe aci la spatele ei o românie puternică. Am petrecut în Bucuresci 14 ani ca preot reformat și astfel cunosc cu temei referințele din România; pot deci afirma cu totă pozitivitatea, că România ține forțe mult la valachimea din Ardél; dōr profesorul Lazar, carele în 1821 le-a redat celor din România limba românească, a fost de naștere din Ardél; până în 1821, ba chiar și în 1855 când m'am dus eu în Bucuresci, limba de conversație era cea grecescă. Lazar a fost, care a înființat în Bucuresci prima școlă românească, din care apoi s'a format mai târziu gimnaziul sf. Sava. Prin activitatea lui Lazar limba românească a luat un avânt puternic și astăzi o statuă de marmoră ridicată în fața universității din Bucuresci vestesce mărirea lui Lazar.

Cred și eu, că într'un eventual răboiu valachii vor lupta contra magiarilor. Ei vor aduce pe inimici prin munți și această e un astfel de pericol, încât chiar din punctul acesta de vedere ar fi consult ca cestiunea valachă să se rezolve odată și încă cu succes.

† Sadi Carnot.

Luni, în 25 Iunie a. c. sirmele telegrafice au surprins Europa cu o știre senzațională: presidentul republicii franceze, Sadi Carnot, a cădut jertfă unui atentat Duminecă sēra.

Presidentul a mers la Lyon, ca să viziteze expoziția arangiată acolo, și avēnd scopul a se presenta în mijlocul cetățenilor. El a sosit la Lyon Duminecă dimineța înainte de prânț a primit deputațiunile în sala de gală a prefecturii, după prânț a vizitat expoziția, de unde a mers, dimpreună cu suita sa, la banchetul dat în onōrea lui. După banchet a plecat, dimpreună cu prim-ministrul Dupuy și cu prefectul Rivaud, la teatru ca să asiste la reprezentație. Trăsura presidentului a

fost încunjurată de o mulțime imensă, care-l aclama cu însuflețire. Poliția numai cu greu putea susține ordinea ca să nu se imbuldēscă până la trāsura. Când trāsura era să plece, un ținēr a rupt cordonul format de poliție și s'a urcat pe scările trāsurei. El avea în mână o hārtie, pe care s'a părut, că avea să o dea presidentului. Carnot încă a fost de credința această și și-a întins mână să o ia. În momentul acesta individul necunoscut a scos cu mână drēptă un pumnal și a străpuns de două ori pe presidentul. Rănirea a fost mortală. Tot lucrul a fost opera unui moment așa, că nici polițiștii, nici Dupuy și Rivaud n'au putut împedeca loviturile de pumnal.

În momentul următor în jurul trāsurii s'a născut o mare confuzie. Atentatorul a voit să fugă, dar a fost arestat de polițiști, cari numai cu mare greutate l-au putut apēra de furia mulțimii, care voia să-l sfășie în bucăți.

Carnot și-a pierdut conștiința și plin de sânge a fost transportat în palatul prefecturii. Medicii au constatat, că loviturile au atacat plămânile și ficatul și au voit să facă o operație, ca să oprēscă sângerarea internă. Când au atins rana, Carnot și-a venit în fire și să vāieta dureros, apoi a mai vorbit puțin din când în când cu cei din jur, dar corpul său a început a se reci, operația nu s'a putut face și medicii au vădut, că numai pot ajuta nimic. Carnot a murit la ora 12 și trei sferturi.

Ucigașul este un italian, cu numele Cesario Giovanni Santo, în etate abia de 25 ani și după cum se afirmă, de ocupațiune brutar. El s'a stabilit înainte de această cu vre-o șese luni în Franța, în orașul Cette și era cunoscut ca anarchist activ fanatic. În Lyon a venit, să vede, anume, ca să ucidă pe presidentul. El nu voiesce să dea nici o deslușire, până la pertractarea judecătorească; e sigur însă, că faptul lui e răsunarea anarhiștilor.

Mulțimea consternată, aflând că atentatorul e italian, și a răsunat asupra italianilor, atacându-i pe strade și devastând cafenelele și alte localități publice italiene. Poliția intrēgă din Lyon e pusă în mișcare ca să apere peitaliani, pe strade circulă patrulare militare și strada în care se află consulatul italian, e închisă de miliție. Prefectura poliției unde e închis atentatorul e asaltată formal de public, care vrea să se răsună asupra lui strigând: mōrte ucigașului!

Soția lui Carnot, înștiințată cu cruzare despre atentat, a plecat dimpreună cu cei doi fi ai ei, Duminecă nōptea la Lyon; pe când a sosit ei, presidentul era deja mort. Cadavrul a fost transportat la Paris, unde se va face înmormēntarea pe spesele publice. Casul morții a fost înștiințat oficial camerei și senatului, care l'a luat cu adencă durere la cunoștință. Parisul e în doliu. Telegramele de condolență, adresate guvernului și familiei, sosesc în număr mare din toate părțile, atât din țară, cât și din străinătate, de la guverne și domnitori. Astfel de sfirșit tragic a avut presidentul Sadi Carnot, unul dintre cei mai mari democrați ai timpului nostru, om de muncă și de caracter întregu, nepătat, însușiri, cari i-au asigurat stimă generală.

Sadi Carnot s'a născut la Limoges la 11 August 1837.

A absolvat școlă politehnică din Paris și școlă de poduri și șosele, eșind cu titlul de inginer la 1863.

După ce a fost cātva timp secretar al consiliului de poduri și șosele, a fost numit inginer la Annecy. La 1871 Gambeta l'a numit prefect al Senei inferioare și comisar estandard, însărcinat să organizeze apărarea națională în trei departamente.

La 8 Februarie 1871 a fost ales de deputat în adunarea națională în

Și 'n urma lacomului plug

Es 0se, și-i pēcat!

Sunt 0se dintr'al nostru os,
Dar ce vē pasă! Voi ne-ați scos
Din case, goi în ger și 'n vēnt,
Ne-ați scos și morții din mormēnt. —
O! pentru morți și-al lor prinos
Noi vrem pāmēnt!

Și-am vrea și noi, și noi să scim
Că ne-or sta 0sele într'un loc,
Că nu-și vor bate-ai voștri joc
De noi, dacă murim.

Orfani și cei ce dragi ne sunt,
De-ar vrea să plângă pe un mormēnt,
Ei n'or sci 'n care șanț zacem,
Că nici pentru un mormēnt n'avem
Pāmēnt — și noi creștini suntem!
Noi vrem pāmēnt!

N'avem nici vreme de 'nchinat,
Căci vremea ni e în mâni la voi;
Avem un suflet încă 'n noi

Și par'că l'ați uitat!
Ați pus cu toții jurāmēnt
Să n'avem drepturi nici cuvēnt:
Bătăi și chinuri, când țipăm,

Obeși și lanț, când ne mișcăm,

Și plumb, când istoviți strigăm,

Că vrem pāmēnt!

Voi ce-aveți îngropat aici?
Voi grâu? Dar noi strămoși și tați,
Noi mame și surori și tați!

În lături venetici!

Pāmēntul nostru-i scump și sfânt,

Că el ni-e leagăn și mormēnt:

Cu-al nostru sânge-i botezat,

De-a nōstre lacrimi e udat,

Sudōrea nōstră l'a 'ngrășat —

Noi vrem pāmēnt!

N'avem puteri și chip de-acum

Să mai trăim cerșind mereu,

Că prea ne schingiesc cum vreu

Stăpâni luați din drum!

Să nu dea Dumneșeu cel sfânt,

Să vrem noi sânge, nu pāmēnt!

Când nu vom mai putea răbda,

Când fōmea ne va rēscula,

Hristoși să fiți, nu veți scăpa

Nici în mormēnt!

George Coșbuc.

Noi vrem pāmēnt!

Flāmēnd și gol, fār' adăpost,
Mi-ai pus pe umeri cât ai vrut,
Și m'ai scuipat și m'ai bătut

Și căne eu ți-am fost!

Ciocoiu pribeag, adus de vēnt,

De ai cu iadul legāmēnt

Să-ți fim tot căni lovesce 'n noi!

Răbdăm poveri, răbdăm nevoi

Și ham de cal și jug de boi:

Dar vrem pāmēnt!

O cōjă de mălaiu de ieri

De o veți la noi, tu ne-o apuci,

Băieții tu 'n rășboiu ni i duci,

Pe fete ni le ceri.

Injuri ce-avem mai drag și sfânt;

Nici milă n'ai, nici creșmēnt!

Flāmānți copii 'n drum ne mor

Și ne sfirșim de mila lor —

Dar tōte le-am trăi ușor

De-ar fi pāmēnt!

De-avem un cimitir în sat

Ni-l faceți lan, noi boi în jug,

departamentul Côte d'or, la 1876 deputat în cameră; el s'a ținut de stânga republicană, spriginind toate măsurile cari tindeau la stabilirea și întărirea republicei.

Sadi Carnot s'a distins în discuțiunile speciale privitoare la lucrările publice și la drumurile de fer și navigațiune. A făcut parte de mai multe ori din comisiunea bugetară și în 1887 a fost ales raportorul bugetului lucrărilor publice.

La 26 August același an a fost numit subsecretar de stat al acestui minister.

După câțiva ani a fost numit ministru de finanțe în ministerul Tirard, din care s'a retras, ér în anul 1887 a fost ales președinte al republicii franceze pe șapte ani, cari se împlinesc la toamnă.

Noutăți.

Esamene. Luni s'au ținut esamenele la școala elementară susținută de reuniunea femeilor române din Sibiu, ér Marți a fost încheierea solemnă a anului, căreia i-a premers declamațiuni și cântări.

Esamenele au fost conduse cu multă bună-voință și cu deosebit tact de dna. presidentă a reuniunii Maria Cosma participând ca auditor public numărul și ales.

Prestațiunile, ce le-au dovedit elevele și corpul didactic ne îndreptățesc a aduce cuvinte de laudă corpului didactic, care în frunte cu directorul seu Mateiu Voileanu și-a dat totă silința să seceră rîde bogate din munca de peste an.

Caracter anului au avut aceste esamene și mărțea a fost încheierea anului școlariu.

După cântările și declamațiunile frumoase ale elevelor, se urcă la catedră dl. director al școlii asesor consist. Mateiu Voileanu, care într'o vorbire pîntr'edreptă, făcând asemănarea între agricultorul, ce aruncă sămânța și între învățătorii cari au să sămene și să cultive. Arată greutățile începutului acestei școlii și progresele, ce li-a realizat ea, accentuând greșelile împregiurări de astăzi care ne dispută existența școlilor noastre naționale, aduce mulțămîntă comitetului reuniunii femeilor, care în frunte cu dna. presidentă a dezvoltat un zel deosebit pentru susținerea și prosperarea școlii și termină adresându-se cu cuvinte povăzitoare către eleve.

D-na. presidentă într'o vorbire elasică și avîntată arată scopul acestei școlii, rolul ce are să-l poarte femeia în societate și în dezvoltarea vieții noastre naționale, mulțămîntă în termeni calduși corpului didactic, și tuturor celor ce poartă interes pentru progresarea acestei școlii și adresându-se în termeni dulci către eleve le dădu sfaturi înțelepte „ca să poată fi demne urmașe ale antecesorelor, să fie podoba școlii și mândria nămului românesc“.

Acosta vorbire electrisătoare a fost ascultată cu sănzenie, din ochii copilelor curgeau lacrimi, ér publicul a întimpinat-o cu urale de „Să trăiescă“.

În astfel de momente înălțătoare s'a încheiat Marți la 12 ore anul școlariu al școlii reuniunii femeilor române din Sibiu.

Dela curtea română. M. S. regele și Altețele Lor regale principele Ferdinand și principesa Maria au sosit la Sinaia.

Alegeri municipale. Din Făgăraș nise scrie: În 19 c. n. s'au făcut alegeri suplimentare pentru unele locuri vacante în congregațiunea comitatensă a comitatului Făgăraș și anume, în cercurile Voila și Lisa în cercul Voileu, din 80 de voturi, 70-lea întrucum deputat dietal Dr. Șerban, ér restul de 2 voturi sau împărțit frățesce între Maria Sa hispanul Guido de Bausnern și un țigan Rusu. — Să se mai dică că românii nu-s compleșanți!

În cercul Lisei s'au fost candidat dela gremiu trei mameloci; Siche Stanesci din Vrednicul director al școlii granițari din Lisa, un alt Rusu pretor, și un notăreșel de mare speranță patriotică, Bika. Acestor favoriți le curgea bine laptele în păsat la începutul alegerii, dar sosind Dr. Șerban în comună, pe la mijlocul alegerii, nu seiu cum a fost

de lucru că din urnă, a ieșit Iosif Cațaveiu, și preotul Negrea din Pojortă. S'au desfășurat adevărat omienii la cap și și-au dat votul după conștiință.

Ôre se vor anula din nou și aceste alegeri?

Barbariile gendarmilor. În 20 l. c. n. gendarmii din Suciul de sus au maltratată într'un mod neomenos pe preotul gr. cat. din Suciul de jos G. Popescu. Ômenii fiind la lucrul câmpului nimenea nu s'a putut opune furiei gendarmilor, cari legând pe preot l'au dus după cărăuță 20 klm. depărtare pe jos, legat până la casarma lor. Din comitatul-Dobăca s'a dus la ministrul Hieronymi o deputațiune, constatătoare din Dr. I. Farcaș adv. D. Vaida propriu, și preotul G. Popescu.

Ministrul i-a primit. Êtă cum i-a spus însuși preotul:

Mărite d-le ministru! Mercuri în 20 l. c. gendarmii din Suciul de sus au venit la mine, ca să facă perchisiție domiciliară, dar na putut să-mi arête un ordin al autorității competente, și când i-am provocat să-mi arête acest ordin, unul dintre gendarmi, arătându-și pușca, dișe: „Aici e ordinul!“ Celalalt apucându-mă de barbă, m'a trântit pe canapea și m'a legat, și a diș: „De mult am dorit să-mi cadă în mâni un popă valah“, și m'a înjurat de Dumnezeu.

De geaba a fost însă și plângerile preotului și ale celorlalți, căci ministrul i-a luat mai mult peste picior și n'a creșut spuselor lor. Êtă și câteva espectoratiuni ale ministrului:

Nu cred. De sigur te-ai îndărătaicit și te-ai opus cu forța.

De sigur ai fost la Cluș, la pertractarea procesului memorandumului!

Dar ce-ai cântat acolo? Cine te-a trimis acolo? Ce trebă ai avut acolo? De ce a trebuit să mergi la Clușiu? Ve voui arăta eu, că nu veși agita mai mult, și nu voui mai suferi, ca preoții români să agiteze, pentru-că voi pune capăt la aceea, ca preoții români să facă politică.

Dr. Fărcaș: Escelență, mă rog din nou, să ridicați această stare excepțională dela noi, și declarăm, că noi atât cu averea, cât și cu viața vom garanta, că poporul și preoții noștri vor fi în liniște și în pace, ca cei mai buni cetățeni ai statului, căci credeți-mi Escelență, că numai această stare excepțională nasce nemulțămirea în poporul și preoții noștri, cari așa dișend, sunt agitați, prin brutalitățile gendarmilor.

Ministrul response: Nu cred, voui cerceta lucrul.

Este credem destul ca să cunoscem stările excepționale, în care trăim.

Király Iános daco-român. Foia secescă din Ardél „Csiki Lapok“ scrie, că la tîrgul din Gyergyó-Szt-Miklós gendarmii au prins un cărăuș valah din comitatul Mureș-Turda, care a cauzat îngrămădire de țirani prin vorbiri ale sale, prin care agită contra tiranilor magiari. „Cât mai curînd dișe el, „erumpe marele resoioiu valah, și atunci apoi cu ajutorul țarului rusesc vom alunga pe magiari și ne vom împărți pămîntul.“ Gendarmii au pus mîna pe proroc și l'au dus în prinsorea judecătorecii cercuale reg. La ascultarea lui, el spre cea mai mare surprîndere a funcționarilor a mărturisit, că pe el îl chiamă Király Iános și că pe tatăl său care a fost magiar valahii l'au omorît în anul 1848. El însă s'a crescut între valahi și este valah. Pe preotul român care s'a întrepus pentru eliberarea lui l'au reieptat cu totă energia.—

Domeniile primatiile. E vorba să se dea în arîndă domeniile primatului din Strigoni. Aceste domenii constau din 94,000 jugere de pămînt, între cari 30,000 sunt pădure. Singur pădurea aduce 25,000 fl. pe an. Arînda întregului domeniu este socotită cam cu 520,000 fl. la an.

Nenorocirea ministrului de resoioiu Krighammer. Mergînd ministrul de resoioiu cu șeful statului major baron Beck în trăsura pentru a asista la inspecțiunile statului major din apropierea orașului Brzezany, i-s'a întîmplat o nenorocire. Căii spăriîndu-se de muzica militară au resturnat trăsura. Amîndoi generalii au cășut din trăsura din-

tre cari ministrul de resoioiu așa nenorocos, încât și-a rupt o mîna. Baronului Beck nu i-s'a întîmplat nimic. Vulnerarea nu e periculă.

Biblia cea mai mare. Foile italiene scriu, că biblia cea mai mare este în Roma. Ea este scrisă în limba hebraică și apasă 160 chile. Trei ômeni de abia o pot duce. Sindicatul jidan din Veneția a vrut să o cumpere în anul 1512 dela Papa Iuliu II, promițîndu-i atîta aur pentru ea, cât este ea de grea: însă Papa a respins ofertul. Amîsurat valôrei aurului de ași suma corresponsdătoare acelei greutăți ar fi 1,800,000 corone.

Correspondențe particulare

Mediaș 24 Iunie 1894 n.

Stimate dle redactor!

Precum ați anunțat deja Ioan Bozoșan paroch gr. or. în opidul Moșna tract. protopop. al Mediașului în etate de 65 de ani după un morb greu de typhus a încetat din această viață pămîntescă.

Eri i-s'au petrecut rămășițele pămîntescă la vecinica lor odihnă în cimiteriul bisericii gr. or. din Moșna.

Slujba bisericescă a înmormîntării a săvîrșit-o mult onorat domn Demetriu Moldovan protopresb. al Sighișorei cu asistînța părintelui adm. protopop. Ioan Chendi și a multor preoți din diferite tracte protopopesci.

Cântările funebrele le-a executat un despărțemînt al reuniunii de cântări din seminariul Andreian sub conducerea on. domn profesor Demetriu Cunțan

Cuvîntarea principala funebrelă a rostit-o nimitul domn protop. D. Moldovan; altă cuvîntare a ținut dl adm. protopopesc I. Chendi și alta par gr. or. George Marian din Brateiu.

La mormînt a ținut o cuvîntare așisderea m. on dn. protopp. Dem. Moldovan și una on. domn Demetriu Cunțan.

La acesta înmormîntare au luat parte on. domn Ioh. Rampelt par. ev. luth. capelanul Ioh. Connerth, primariul opidan Hedrich, dl not. com. Orendi, reprezentanța opid. comunală și a comunei bisericesci ev. luth. și un public, al cărui număr ușor se pôte socoti la o mie

Eu nu mă pot pronunța asupra cuvîntărilor, cântărilor, a ordinei, simțimintelor sau a arangiării acestei înmormîntări, altmîntrelea, decât că toate acestea a insuflat în inima ori și cărui participant respect față de conducătorii și de cântăreții noștri tineri. Acesta nu o diș dela mine, ci o am audît dela confrății sus numiți

Mai amintesc aici, că pe drumul cel lung dela biserica gr. or. prin strada principala a opidului până la cimiteriu în sunetul clopotelor dela bisericele românesci și celei ev. luth. rane trecînd conductul am audît dulcile noastre cântări bisericesci dela cei 12 coriști, din seminariul „Andreian“ precum și muzica completă executată de reuniunea conlocuitorilor sași din acest opid.

Și pentru ce atîta pompă funebrelă, pentru ce a participat un număr de public atîta de mare în Moșna la înmormîntare?

Tote acestea s'au întîmplat pentru-că Ioane Bozoșianu în decursul vieții sale și-a câștigat inimile tuturor cu cari a convenit el. El s'a ținut strins de principul: Honeste vive, suum cuique tribue, alterum non laede și Ioan Bozoșian în totă viața s'a nu sa abătut dela acest principiu; de aceea onora adusă lui mai pre urmă diș se pôte ușor explica

Preoții înșe și alți slujitori bisericesci din întreg acest protopopiat au respectat pre I. Bozoșian, pentru-că el a fost în continu membru al scaunului, comitetului, sinodului, epitropiei protopresbiterali, el a fost membru fundător al fondului tract. protop.

membru pe viață al asociațiunei transilvane pentru literatură și cultură poporului român, membru fuodător al reuniunii femeilor române din Mediaș și giur; (cu 500 fl.) intemeietorul fondului școlar din Moșna, un dăruitor și contribuitor la nenumerate întemeieri de aședeminte culturale naționale, a fost un ajutor al săracilor și al orfanilor. Ospitalitatea lui I. Bozoșian în părțile acestea e proverbială; pacea, linișcea, iubirea ferbinte de nămul seu și mai pre sus de toate: stăruința de a fi un preot, un părinte sufletesc, un păstor bun al turmei cuvîntătoare aceasta toate virtuți el le intrunia.

Nu e mirare deci, că toți câți au cunoscut și cu câți a convenit I. Bozoșian, l'au iubit și respectat și că din neafățărta inimă i-a diș: Fie-i țerina ușoră și memoria binecuvîntată.

D. R.

Cântul în școala poporală.

(Urmare.)

b) Ritmica.

1. În cântare se pôte observa, că dintre tonuri de aceeași înălțime și durată diferită, unele se accentuază mai forte, ér' altele mai lin. Tonurile accentuate mai forte se numesc *timpi grei*, ér cele accentuate mai lin se numesc *timpi ușori*. (Cadențarea regulată a timpilor grei și ușori se numesc *ritmi*, și studiul lor *ritmică*.)

2. Un timp forte greu cu un sau doi timpi ușori, ce-i succed, formeză o *măsură*. Măsură se arată în scris prin o linie verticală trasă preste portativ.

3. Măsură, în care este un timp greu și unul ușor numesc *măsură de doi timpi*. Dacă în măsură de doi timpi durată se arată prin două note întregi, măsură se numesc *măsură de doi întregi*; dacă sunt două doimi, două pătrare, două optimi etc. măsură încă se dișe de *dois doimi*, *dois pătrare*, *dois optimi* etc.

Măsură, în care este un timp greu și doi ușori se numesc *măsură de trei timpi*. După durată timpilor din măsură primesc și ele numirea de: măsură de trei întregi, trei doimi, trei pătrare, trei optimi etc.

Felul mesurii și durată timpilor din măsură se arată în scris prin frângerii vulgare scrise pe portativ la începutul piesei îndată după armaturii. Numitorul frângerii, arată numărul timpilor din măsură, ér divisorul durată timpilor.

Măsurile sunt următoarele, arătate prin frângerii:

$\frac{2}{1}$, $\frac{3}{2}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{3}{16}$ etc.

$\frac{3}{1}$, $\frac{3}{2}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{3}{16}$ etc.

$\frac{4}{1}$, $\frac{4}{2}$, $\frac{4}{4}$, $\frac{4}{8}$, $\frac{4}{16}$ etc.

$\frac{6}{1}$, $\frac{6}{2}$, $\frac{6}{4}$, $\frac{6}{8}$, $\frac{6}{16}$ etc.

$\frac{9}{1}$, $\frac{9}{2}$, $\frac{9}{4}$, $\frac{9}{8}$, $\frac{9}{16}$ etc.

$\frac{12}{1}$, $\frac{12}{2}$, $\frac{12}{4}$, $\frac{12}{8}$, $\frac{12}{16}$ etc.

Dintre atâtea feluri de măsuri însă numai unele se folosesc mai des ca: $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{4}{8}$, $\frac{6}{8}$ și $\frac{9}{8}$; celelalte obvin foarte rar, altele nici odată.

4. Semnele, prin cari se înfățișăm sunetele musicale se numesc *note*. Deorece sunetele încă sunt unele mai lungi, altele mai scurte, asemenea și notele se înfățișeză lungimi diferite. Lungimea (timpul, în care încă sună tonul) unei note se numesc *durată ei*.

După durată notele sunt: *întregi*, *doimi*, *pătrare*, *optimi*, *șesprezecimi*, și *treizecimi* etc.

Semnele din muzică, cari arată tăcere, se numesc *pause*.

Pausele încă după durată sunt egale cu notele; astfel sunt și pause *întregi*, *doimi*, *pătrare*, *optimi*, *șesprezecimi* etc.

Pentru a prelungi o notă încă pe jumătate din valôrea ei se folosesc punctul, care se pune după nota, ce voim a prelungi.

Dacă voim a prelungi durată pe jumătate și a 4 a parte din valôrea,

atunci se pun două puncte; punctul prim arată jumătate valoare din durata notei, ér punctul al doilea are valoare numai de jumătate din durata punctului prim.

Intre duratele notelor nu se află semne de valoare treimeii, cincimeii, șesimeii etc, însă pentru reproducerea acestora se folosesc formele cunoscute scriind trei, cinci, șese etc. note de aceeași durată, apoi se împreună prin un legato și se scrie de asupra lor 3—5—6 etc. Acestea se numesc *triolet*, *cuintet*, *secstet* etc. Valoarea lor diferă după durata unimilor, din care sunt compuse; astfel triolețul compus din trei pătrare are valoare numai ca două pătrare, unul din trei optimi. ca două optimi etc.

5. Grăbirea cu care se succed timprii în măsură se numesc *tempo*. Mișcarea acesta se arată prin cuvintele scrise la începutul piesei de asupra

portativului. Tempo-ul se arată de regulă prin cuvinte italiene, cari sunt următoarele:

- Adagio, Largo, Lento = foarte linisicit.
- Larghetto = lin.
- Andante = mergând.
- Andantino = ceva mai repede ca andante.
- Moderato = moderat.
- Poco allegro, allegretto = puțin grăbit.
- Allegro = repede, vesel.
- Presto = foarte repede.

(Va urma.)

Apel.

Sinodul parochial din Comunitatea bisericească Maerile Timișorii în ședința sa din 4 Martiu a. c. a decis, ca biserica rom. gr. or. din loc, carea e apröpe de ruinare se se demoleze și în locul aceleia se se ridice și edifice o biserică mai spațioasă și corăspundătoare cerințelor igienice.

Acăsta întreprindere însă neputându-se realiza din precariile mijlöce proprii, bise-

rica e avisată a recurge la generositatea creștinilor.

Cunoscându-vă salutarele intențiuni în numele Comitetului și a sinodului nostru parochial ne luăm vocea a apela la cunoscuta-vă generositate, rugându-vă a lua în dröpta socotină intențiunile nöstre și pentru realizarea märețului scop se binevoiiți a contribuiri un ajutoriu întrü sempiterna memorie a posterității și spre märirea lui Dumnezeu.

Contribuirile benevole rugăm a se trimite subscrisului președinte al comit. par.

Maerile-Timișorii, în Maiu 1894.

Petru Anca, Ioan Barbu,
par. asesor consist. și metrop. no ariu comit. par.
Kosta Mihajlovits,
pres. comitetului parochial.

Avis.

O persöna binefăcătoare mi-a pus la dispoziție un premiu de 40 coröne

în aur, ce se va da pentru cel mai frumos și mai original costum femeesc național românesc, în care o damă oridamicelă se va presenta la balul, ce se va da în S.-Sebeș, cu ocașiunea ținerii adunării gen. a „Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român“ din acest an.

Premiul e destinat exclusiv pentru porturi naționale din Transilvania și se va distribui în paușa balului, de comitetul designat. *)

S.-Sebeș în 8/20 Iuniu 1894.

Zevedeu Murășan.

*) Celelalte țiare române sunt rugate a lua notiță de acest avis.

Loterie.

Mercuri, în 27 Iuniu n. 1894.
Sibiu: 5 58 37 22 31

Nr. 200.

[101] 3—3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea parochiei vacante gr. or. din Mureș-Örba, protopresbiteratul M.-Ösorheiului, se scrie prin acăsta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt cele stabilite de sinodul acestei parochii la 6 Octobrie 1891, cari în sumă dau un venit de 330 fl. v. a.

Informațiuni mai ample despre starea parochiei se pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral și dela comitetul parochial din M.-Örba

Competenții și vor trimite cere-rile lor concursuale instruite conform legilor în vögöre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral cu stricta observare a terminului deschis.

Mureș Ösorheiu, 30 Maiu, 1894.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mureș-Ösorheiului.

Nicolau Maneguțiu,
protopresbiter.

Nr. 222/1894.

[103] 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea vacantelor stațiunii învățătoresci din comunele bise-

ricesci mai jos semnate în protopresbiteratul Murăș-Ösorheiului se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare, și anume:

1. Gernesig, cu salariu anual de 300 fl. v. a. și locuința în edificiul scolar.
2. Nasna, cu salariu anual de 300 fl. v. a. locuință și grădină de legumi.
3. Suplac, cu salariu anual de 300 fl. v. a. și locuință în edificiul scolar.

Intre concurenții la stațiunile de sub 1 și 3 vor fi preferiți clericii absoluți, cari eventual la timpul seu se pötă deveni parochi aci.

Informațiuni mai detaiate despre starea acestor scöle, modul de plătire al salarelor etc. se pot lua dela subsemnatul protopresbiter.

Petițiunile concursuale în regulă instruite se se așternă la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Murăș-Ösorheiu, 30 Maiu 1894

Oficiul protopresbiteral gr. or. al M.-Ösorheiului în conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Nicolau Maneguțiu,
protopresbiter.

Turnătoria de clopote și de metal a lui **Antoniu Novotny** în Timișöra — Fabrică

se recomändă spre pregătirea clopotelor nouë, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armoniöse, pe lângă garanță pe mai mulțiani, provödate cu adjuștări de fer bätut, construite spre a le întöree cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bätute de o lätüre prin ceea-ce sunt mäntuite de crepare.

Cu deosebire recomänd

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminösă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomändă spre facerea scaunelor de fer bätut, de sine stätător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adjuștare de fer bätut, — ca și spre turnarea de töce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeuna gata în magazin.

[17] 23—52

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1894.

Copșa-mică — Sibiu — Avrig — Făgăraș									
Tren de persoane	Tren de persoane	Tren mixt		Tren mixt	Tren de persoane	Tren de persoane			
2.24	11.34	7.10	pl. Copșa-mică	9.34	12.42	6.20			
2.50	12. —	7.43	Șeica mare	9.08	12.15	6.01			
3.27	12.37	8.27	Lömneș	8.37	11.41	5.34			
3.53	1.03	9. —	Ocna	8.11	11.13	5.12			
4.15	1.25	9.26	sos. Sibiu	7.44	10.45	4.49			
4.36	1.46	—	pl. Sibiu	7.28	8.33	—			
4.48	1.58	—	Șelimber	7.16	8.20	—			
5.04	2.14	—	Veștem	7.01	8.03	—			
5.26	2.36	—	Tälmaciu	6.42	7.42	—			
5.42	2.52	—	Șebeșul sup.	6.21	7.14	—			
6.16	3.31	—	Avrig	6.02	6.54	—			
6.41	3.55	—	Porumbacii int.	5.25	6.15	—			
7.07	4.23	—	Cărtișöra	5.01	5.48	—			
7.25	4.43	—	Arpasul inf.	4.52	5.37	—			
7.45	5.06	—	Viștea inf.	4.24	5.07	—			
7.55	5.17	—	Beșimbav	4.14	4.54	—			
8.15	5.39	—	Sămbăva inf.	3.58	4.37	—			
8.42	6.08	—	sos. Făgăraș	3.28	4.05	—			
Ghiriș — Turda									
7.33	11. —	4. —	10.17	Ghiriș	5.10	10.30	3.30	9.12	
7.53	11.20	4.20	10.37	Turda	4.50	10.10	3.10	8.52	
Careii-mare — Zelău									
—	—	—	5.42	4.10	Carei-mare	9.06	7.05	—	—
—	—	—	10.30	9.18	Zelău	4.20	2.25	—	—
Brașov — Zernesci									
Tren mixt	Tren mixt	Tren mixt			Tren mixt	Tren mixt	Tren mixt		
8.35	4.55	9.10	pl. Brașov	sos.	7.36	1.44	8.31		
9.05	5.13	9.25			7.21	1.29	8.16		
9.37	5.45	9.48	Cristian		6.51	1.06	7.57		
9.57	6.05	9.59			6.41	12.56	7.47		
10.17	6.25	10.19	Tohanul vechiu		6.16	12.30	7.30		
10.28	6.36	10.30	sos. Zernesci	pl.	6.06	12.20	7.20		

Nota: Örele însemnate în sânge stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dröpta de jos în sus. Numerele cele grase însemnă örele de öopțe